

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

هفتمین کنفرانس آموزش شیمی ایران

۲۲ تا ۲۴ شهریور ۱۳۹۰ - زنجان

انگیزه معلم و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان با تاکید بر درس شیمی

صالح خانی^{۱*}، صاحبعلی منافی^۲، علیرضا فداکار^۱، میرمسعود قریشی^۱
۱- آموزش و پرورش شهرستان پارس آباد، گروه شیمی
۲- دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود، گروه مواد سرامیک، شاهرود، ایران
Email: saleh.khani296@gmail.com

چکیده

یادگیری دانش آموزان تا اندازه‌ی زیادی، منوط به حضور واقعی آن‌ها در کلاس درس است. به این معنی که در رویای روزانه نباشند و توجه و تمرکز آن‌ها، معطوف به معلم باشد. برای این کار، معلم باید بتواند در آن‌ها شور و اشتیاق یادگیری را ایجاد کند و بدون وجود شور و اشتیاق در خود معلم، امکان انتقال آن به دانش آموزان وجود ندارد. دانش آموزان برای این که انگیزه‌ی درونی نسبت به درس داشته باشند، باید از محتوای آن لذت ببرند، به همین دلیل معلم باید بتواند به صورتی دل‌پذیر، محتوای درس را ارائه کند. انگیزش درونی نسبت به یک فعالیت، به دلیل ماهیت لذت بخش آن تکلیف است؛ حتی اگر پاداش‌های بیرونی و تقویت برای فرد وجود نداشته باشد. درس شیمی نیز از جمله درس‌هایی است که انگیزه و شور شوق معلم نقش بسزایی در بهتر یادگیری دانش آموزان دارد.

کلمات کلیدی: پیشرفت تحصیلی، انگیزه، معلم، یادگیری

تعریف انگیزش

«انگیزش» اسم مصدر از «انگیزیدن» بوده و در لغت به معنای «تحریک»، «ترغیب»، «تحریض» و «هیجان» آمده است. در تعریف انگیزش آمده است: واژه‌ی انگیزش در انگلیسی از کلمه‌ی لاتین Mover گرفته شده است. این اصطلاح همان گونه که از معنای رایج آن بر می‌آید، به علت و چرایی رفتار اشاره دارد. انگیزش را می‌توان عامل نیرو دهنده، هدایت کننده و نگهدارنده‌ی رفتار تعریف کرد. به زبان ساده، انگیزش چیزی است که فرد را به پیش رفتن وای می‌دارد، در حال پیش رفتن نگه می‌دارد و تعیین می‌کند که به کجا باید رفت.

نقش انگیزش در یادگیری

بسیاری از معلمان ویژگی‌های دانش آموزان خوب را در خصوصیات نظیر سخت کوشی، همکاری و علاقه‌مندی می‌دانند و بعضی از آنان این ویژگی‌ها را به داشتن انگیزش دانش آموز منحصر می‌کنند. بسیاری از معلمان از دانش آموزان سخت کوشی صحبت می‌کنند که ترم تحصیلی را آهسته، ولی پیوسته به پایان می‌رسانند. پژوهش‌ها نیز نشان داده است که انگیزش دانش آموزان در یادگیری اهمیت مطلوب تری در مقایسه با هوش دارد. همچنین درباره‌ی تأثیر انگیزش بر یادگیری، پژوهش‌ها نشان می‌دهد که انگیزش قوی به یادگیری استوار، و انگیزش کم به یادگیری کم می‌انجامد. در واقع انگیزش، موتور محرک تلاش و فعالیت برای یادگیری است و میزان یادگیری دانش آموزان را به حداکثر می‌رساند. دانش آموز بی انگیزه نه تنها رغبتی به درس خواندن و یادگیری نشان نمی‌دهد، بلکه با بی تفاوتی و بی توجهی خود چه بسا برای کار کردن دانش آموزان دیگر در کلاس نیز مزاحمت ایجاد می‌کند. در این مورد، ضرب المثلی انگلیسی وجود دارد که می‌گوید: شما می‌توانید اسبی را که تشنه است تا کنار آب بکشانید اما نمی‌توانید به نوشیدن آب وادارش کنید. مسئله‌ی انگیزش در دانش آموزان نیز همین گونه است. یعنی ما باید دانش آموز را تشنه‌ی یادگیری کنیم؛ زیرا با این کار خود او به دنبال یادگیری خواهد رفت. به این نکته باید توجه داشت که هر چند انگیزه در امر آموزش نقش مهمی دارد، این گونه نیست که بدون انگیزه نتوان در فرد یادگیری ایجاد کرد. در این زمینه آژوبل می‌نویسد: بین انگیزش و یادگیری رابطه‌ی دوسویه است، نه یک سویه، لزومی ندارد که فعالیت‌های یادگیری را به تعویق اندازیم تا اینکه علایق و انگیزه‌ها رشد یابند. اغلب بهترین راه برای آموزش به دانش